SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 50. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 17, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го БЕРЕЗНЯ 1989 Ч. 50. РІК XCVI.

Б. Ясінський іменований керівником розбудови україніки в Конґресовій бібліотеці

Вашінґтон (Б. Штогрин). — У понеділок, 27-го лютого ц.р., мгр Богдан Ясінський почав працю, як керівник розбудови україніки в Конгресовій бібліотеці. Це перший раз в історії цієї бібліотеки ЗСА офіційно створено окрему позицію виключно для справ її української колекції, яка у свою чергу являється найбільшою поза межами України.

Мгр Б. Ясінський

Мгр. Ясінський, один з чолових членів вашінґтонської української громади — він же довголітній директор „Рідної Школи", голова Округи Українського Народного Союзу, голова Комітету Станиславівців, керівний член парафії св. Софії тощо — належить також до тих немногих серед тисячів професійних працівників Конгресової бібліотеки, які мають довголітній досвід та непересічне знання у проблематиці східньо-слов'янських у загальному й зокрема українських виданнях і їхньому збереженню й відновленню. Маючи на увазі ці власне прикмети мґра Ясінського, як довголітнього шефа відділу потужного мікрофільмування й консервації старих видань, бібліотекар Конгресу, д-р Джеймс Г. Біллінгтон іменува його керівником розбудови української колекції в тій же бібліотеці.

До завдань мґра Ясінського на новій позиції будуть належати передусім такі ділянки: рекомендування закупу окремих видань, чи цілих колекцій, поповнювання колекції новими виданнями (українськими і в чужих мовах про Україну, плянування бібліотечного збереження передусім старих — рідкісних видань, поповнювання прогалин в багатомовних серійних виданнях, нав'язання зв'язків у справах закупу, чи виміни видань з тими книгозбірнями у західньому світі, які мають великі українські колекції та з бібліотеками України, популяризування українського друкованого слова в рамках бібліотеки і навіть і в цілій країні (організація відповідних виставок, видавання окремих оголошень, брошур і т.п.) і опрацьовування бібліографічних довідників про українські видання в тій же бібліотеці. Як відомо, Видавництво Академік інтернешенел пресс плянує видати україніку Конґресової бібліотеки на основі каталогових карток, що їх зібрали відомі колишні працівники тієї ж бібліотеки Андрій Фесенко й Василь Надраґа.

Мгр Ясінський вважає, що створення окремої позиції керівника розбудови україніки в Конґресовій бібліотеці — це з одного боку визнання 1000-літньої культури Укураїни, зокрема її друкованого слова, і з другого — це заслуга всіх українців-працівників бібліотеки, які в числі біля 40 осіб примірною працею та кожночасною українською поставою дуже багато прислужились до гідної репрезентації тої культури серед працівників і відвідувачів бібліотеки.

В Естонії заворушилися москалі

Москва. — У вівторок, 14-го березня, у Таллінi відбулася масова демонстрація представників російського населення та інших меншин, що проживають в Естонії. Демонстранти протестували проти хвилі естонського „націоналізму" і „повзучої контрреволюції", що охопила республіку. За підрахунками кореспондента естонського радіо Маарікі Саарни, в демонстрації взяли участь 30,000 осіб. Міліція заявила, що демонстрантів було 50,000 осіб, а організатори протесту заявляють, що на вулиці Таллінa вийли від 80 до 100,000 осіб.

Демонстрація була організована „Інтерфронтом", в якому домінують росіяни, хоч їх об'єднують і інші неестонські меншини, що населяють Естонію. У вівторок в естонській партійній газеті „Советская Естонія" опубліковано звернення „Інтерфронту", в якому громадян закликають вийти на демонстрацію проти „повзучої контрреволюції, яка займається підривом соціялізму" в ЕССР та інших прибалтійських республіках.

„Інтернаціональний фронт" твердить, що росіяни, які проживають в Естонії, кількість яких становить 420,000, зазнають дискримінації. 18-го січня Верховна Рада республіки постановила, що всі особи, які займають посади і змушені контактуватися з населенням, повинні протягом чотирьох років освоїти естонську мову, або звільнити посаду, яку вони займають. „Інтерфронт" вимагає, щоб російській мові був наданий статус державної мови ЕССР нарівні з естонською.

Як повідомило з Таллінy фінське радіо, організатори демонстрації добилися великої масовости тому, що почали її прямо з фабрик у робочий час. Робітникам не залишалося іншого вибору, як піти за вожаками „Фронту". М. Саарна повідомила, що учнів російських шкіл у Таллінi відпустили з лекцій. Багато демонстрантів прибуло зі сусідніх районів республіки.

Саарна сказала кореспондентові АП, що демонстранти спокійно пройшли вулицями Таллінa з транспарантами „Геть дискримінацію!" і „Російській мові — статус державної!" Потім біля ратуші відбувся мітинґ, на якому виступаючі обвинувачували керівництво республіки в „буржуазному націоналізмі" і „контрреволюційній діяльности". Вони, однак, не називали нікого по імени і обійшлися без особистих нападів на першого секретаря естонської Комуністичної партії Вайно Валяса, який має репутацію прихильника реформ.

На деяких транспарантах, що їх несли учасники демонстрації, були заклики зміцнювати дружбу між народами СССР, але коли один з виступаючих на мітингу почав свою промову по-естонськи, його зустріли свистом і топотом.

Демонстранти вимагали, щоб у квітні був скликаний (можливо, з участю Ґорбачова) пленум ЦК естонської Комуністичної партії для обговорення справи про боротьбу „з буржуазним націоналізмом". Вони протестували проти рішення естонських керівників знову вивішувати прапор старої Естонії, який протягом десятиріч перебував під забороною.

У Талліні ходять чутки, що В. Вяляс зустрівся у понеділок з Ґорбачовим, і генсек обіцяв йому повну підтримку.

М. ҐОРБАЧОВ ПРОПОНУЄ НОВУ АҐРАРНУ ПРОГРАМУ

Москва. — У першому дні нарад пленуму Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу присутні понад 300 членів ЦК КПСС вислухавши довшу промову, насичену конкретними пропозиціями про радикальні зміни в сільському господарстві генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Міхаіла Ґорбачова, розпочали дебати над його новою аґрарною програмою, яка, як інформують акредитовані в Москві кореспонденти і економічні спостерігачі, може викликати внутршішній спротив, принаймні деяких членів ЦК, прихильників так званого „твердого ядра", або, відкрито кажучи, сталіністів.

М. Ґорбачов, так як передбачали західні спостерігачі, таки настоює, маючи підтримку 12-членного Політбюра і Ради Міністрів та Верховної Ради, щоб Центральний Комітет схвалив переведення основних змін в секторі колективного господарства, не зважаючи на 60-річну традицію, яка однак залишилася тільки традицію, без належної продукції, без поправи сільськогосподарського сектора, без належного постачання товарів на ринок запотребування. Совєтський керівник пропонує тепер „добиратись" до сільськогосподарської бюрократії і всесоюзного аґрикультурного керівництва, перевести нерентабельні колективні господарства на кооперативні господарства, віддати велику частину землі у винайм приватним господарникам, створити вільні ринки збуту випродукуваних приватними і кооперативними господарствами товарів, без втручання держави і без примусової достави частини товарів державі за визначеною ціною тощо.

Нова сільськогосподарсь ка політика М. Ґорбачова була докладно з'ясована ним вже в першому дні нарад пленуму ЦК КПСС в середу, 15-го березня і, як загально сподіваються, вона може викликати у загальній дебаті, деякий спротив консервативних членів ЦК і самого Єґора Ліґачова, який формально відповідає за сільськогосподарський сектор в Політбюро, але поінформовані особи в Москві не вірять, щоб пленум пограму відкинув, чи навіть відклав на пізніше. Ґорбачов признався, що первісна сільськогосподарська програма не була ефектовна, „бо ми не мали відваги довірити цієї ділянки тим, які працюють на землі ціле своє життя, тобто селянам". Вони повинні отримати повну свободу, виявити свою власну ініціятиву, без втручення державних чинників, які радше повинні допомагати фармерам збільшувати і поліпшувати їхню продукцію, яку вони продукуватимуть для того, щоб продати і щоб з тієї продажі мати також особистий зиск.

Одним словом, кажуть західні аналітики, М. Ґорбачов пропонував повернутися до приватного господарювання, але не мав відваги засудити колективного господарства, твору будівничих комуністичної системи в СССР. Є. Ліґачов вже в першому дні нарад почав оправдуватись, що він тільки обороняє „статус кво", але прихильники Ґорбачова, скептично прийняли його виступ.

„НАША ЦІЛЬ ВІЛЬНА ЛИТВА", — КАЖУТЬ ЛИТОВСЬКІ ПАТРІОТИ

Вільнюс, Литва. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер інформує у числі з 14-го березня ц.р., що також литовський Народний фронт сприяння політики гласности і перебудови зорганізував в кінці минулого тижня багатолюдну маніфестацію і мітинг протесту проти існуючого виборчого законодавства та злонаміреного використовування цих законів комуністичними керівниками.

Кількадесять тисяч учасників зібралися у парку біля амфітеатру у Вільнюсі із своїми передвоєнними прапорами, державною відзнакою, яку також було помітно майже в кожного учасника на вилозі плащів, численними транспарантами на яких видніли прізвища кандидатів Народного фронту. Крім того в повітрі ввесь час звучали оклики: „Наша ціль — це вільна і незалежна Литва", „Ми хочемо свободи і демократії", „Ми за вільні демократичні вибори".

Народний фронт, чи як його литовці називають „Саюдіс", є тепер головною політичною силою в Литовській ССР, яка нараховує тільки 3,7 міл. населення, вповні свідомого своєї цілі, свободолюбного і впевненого, що сьогодні чи завтра, скорше чи пізніше, здобуде свободу і повну незалежність від Москви.

Народний фронт раніше вже закликав до створення вповні незалежного уряду і домагався самоуправи для республіки в усіх ділянках життя, але, як і дві інші балтійські країни — Латвія і Естонія — не мав відваги проголосити повну незалежність і вихід республіки зі складу СССР, що могло закінчитися висилкою до Прибалтики більших військових совєтських частин і відновлення репресій проти тих осіб, які очолини Народний фронт і мобілізували народні маси для підтримки ідеї незалежности.

В тому часі, тобто часі політичної кризи у Прибалтиці, кремлівські керівники викликали до Москви першого секретаря Комуністичної партії Литви Альгідса Бразавскаса та його помічників, які поблажливо ставились до Народного фронту, а радше сприяли його праці, і після його повороту литовські патріоти стемперували дещо свої політичні акції і вимоги та почали радше діяти в рамках існуючої республіканської і загальносовєтської конституції, тобто продовжують домагатися передачі в їхні руки самоуправи, привернення їхній мові права державної мови республіки, свободи релігії, розвитку національної культури, впливу на шкільництво, економіку тощо, але не ставили більше питання про повне усампостійнення і незалежність.

В порівнянні з іншими республіками Литовська ССР пішла значно вперед у кожному відношенні, — заявляють литовські патріоти, головною проблемою яких є тепер вдержати здобутки при житті і розвинути їх на повну ширину, не зважаючи на спротив російськомовного населення, число якого, як у кожній іншій республіці, збільшувалося, завдяки політиці імперських чинників.

Вчені з Києва виступлять в Ратґерському університеті

Нюарк, Н.Дж. — Тут в понеділок, 20-го березня ц.р., о год. 7-ій вечора в університеті Ратґерс в Акерсон Голл, кімната ч. 106, при Юніверсіті авеню, виступить відомий український кінорежисер Юрій Ільєнко. У своєму виступі він говоритиме про українське кіно та перебудову.

В тому ж самому приміщенні в середу, 22-го березня, о год. 6:30 вечора, виступлять та проведуть розмови на тему сучасної України Микола Жулинський, заступник голови Інституту ім. Т. Шевченка Української Академії Наук у Києві, Іван Дзюба, літературний критик і публіцист з Києва, історик Раїса Іванченко та поет Ігор Римарук.

Появилася книжка про „Замучене відродження"

Вінніпеґ, Ман. — В грудні 1988 року вийшла друком дуже цікава збірка статтей про поетичну та літературну творчість шестидесятників-сімдесятників. Ця збірка є символічно пов'язана з творами поетів і письменників „Розстріляного відродження" 1920-их років.

Авторкою статтей, які появилися під назвою „Від розстрлiного до замученого відродження" є Уляна Пелех. Ця 266-сторінкова книга, в твердій оправі, є цінним й актуальним літературним вкладом, який допоможе книголюбам, а зокрема молоді старших курсів українознавства та їхнім батькам, познайомитись з тією творчістю в українській літературі, яка сколихнула впродовж останніх трьох десятиліть життя в Україні й тут в діяспорі.

Ціна книги 20 дол. Замовлення слід надсилати на адресу: Ukrainian Voice Bookstore, P. O. Box 3629, Station B, Winnipeg, Man. R2W 3R4, Canada.

У Львові відтворили „потьомкінські села" під час відвідин М. Ґорбачова

Львів (А.Г.Г.). — Львівська влада настільки показала схильність до старих стереотипів, до споконвічних „потьомкінських сіл" доби Катерини під час відвідин Міхаїла Ґорбачова у Львові, що важко було б знайти кращий приклад для інсценізацій, бутафорій та зовнішньої театральщини, за якою ховався звиклий страх нездарних „батьків" міста, які зжилися з показухою.

В центрі міста, де багато крамниць, заставили прибиральниць мити тротуари шматами, що призначені для миття підліг. Ораїни міста, що в занедбаному стані, а де проходять важливі дороги, якими міг би був їхати генсек, старалися прикрасити молодими ялинками, що їх привезено вантажними автами з лісу. Ялинки були зрубані, без коріння, але їх вкопано, щоб виглядало, що вони посаджені край дороги — це особливо на вулиці Богдана Хмельницького, де вона перетинає річку Полтву, що на тому місці несканалізована. Ялинки мали також прикрити занечищений майдан, що знаходиться там поблизу. А дорогу цю взято особливо під увагу, бо рахувалися з тим, що М. Горбачов схоче відвідати якийсь колгосп у Львівській області. Такі показові колгоспи існують в області два — один з них у селі Білий Камінь, де навіть середина села виложена гарними плитками, бо ж туди часто гостей везуть. Однак і ялинки на вулиці Богдана Хмельницького і на перехресті Люблинської-Терешкової, де веде дорога з аеропорту, були пожертвувані намарно, бо високий гість туди не проїжджав. Люди кпили собі з запопадливих „батьків" міста, що ялинки, які вже стоять кілька днів вкопані й почали міняти свій свіжий колір, прислана команда підфарбовувала зеленою фарбою.

Влада почала готувати людей до зустрічі, зроблено відповідну селекцію, розділено відповідні питання, що мали вивчити на пам'ять, давали спеціяльні пропуски для вибраних осіб, підготували для них автобуси, які їх завезли біля пам'ятника Леніна, де відбулася програмова зустріч „з народом". Ця зустріч була обведена, як казали жителі міста, „залізним обручем" трьох рядів міліції та одного ряду мужчин в цивільному, що стояли плече об плече, щоб ніхто не міг пробратися крізь цей „китайський мур". Подібна ситуація створилася при зустрічі з робітниками заводу „Електрон", де вигнано терміново робітників із цехів, а їх місця зайняли перебрані у білі халати „ентеерівці", тобто інженерно-технічні працівники НТР. На халатах ще не розгладжені складки злежаних під час маґазинування на складах, але на такі дрібниці ніхто не звертав уваги. Усі ж випрошені робітники були загнані в якийсь замкнутий цех, бож треба було запобігти небезпеці, що М. Ґорбачов міг би увійти з ними в розмову. Інженерно-технічні працівники були відповідно підучені що відповідати на евентуальні питання гостя. Так само було обрано з бухгальтерії та з відділів кадрів, начальників цехів, відповідні особи, достойні зустрічі з високим гостем, працівників „Електрону", що вже належать до певної касти, яка забезпечена всім, що потрібно для спокійного життя. Отже все було зроблене, щоб вийшла гармонійна, злагоджена картина.

А щоб не заважали „екстремісти" була зіставлена листа осіб, яких слід було переловити і відставити на день відвідин до міліції, щоб якось не прийшли на думку заважати. Пильнували міліціонери та каґебісти в цивільному біля входу до хат чи до місця праці. Івана Геля схопили, коли той в 2-ій годині зійшов до телефонічного автомату, щоб комусь подзвонити. Павла Скочка, що ждав на нього, впакували до поїзду і під ескортою двох міліціонерів завезли до Києва, не

(Закінчення на стор. 3)

ВШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ Й. ГІРНЯКА

Ню Йорк. — Тут в неділю, 16-го квітня ц.р., (а не як подано в оголошенні 18-го) о год. 3-ій по полудні відбудеться урочисте вшанування пам'яти Йосипа Гірняка, корифея українського театру XX століття. Це святочне вшанування влаштовують в залі Дому Визвольного Фронту, 136 Друга авеню, Український Музей та Об'єднання Українських Письменників „Слово".

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У ВАШІНҐТОНІ

Вашінґтон. — Літературний критик Іван Дзюба, літературознавець Микола Жулинський, письменниця Раїса Іваниченко і поет Ігор Римарук виступлять тут на літературному вечорі „Шевченко і Україна в добу перебудови" в вівторок, 28-го березня ц.р., о год. 8-ій вечора, в залі собору Пресвятої Родини, 4250 Harewood Rd., N.E. Вечір влаштовує Вашінґтонська Група українських професіоналістів. Вступ: дорослі — 10 дол.; пенсіонери і студенти — 5 дол.; молодь до 18-го року — безкоштовно.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК, 14-ГО БЕРЕЗНЯ Ц.Р., у Вашінґтоні відбулась зустріч міністра закордонних справ Ізраїля Моше Аренса з президетном З'єднаних Стейтів Америки Джорджом Бушом і державним секретарем Джеймсом Бейкером. Головною темою розмови були справи замирення на Близькому Сході. ЗСА познайомили Аренса з новим пляном замирення і евентуальних безпосередніх розмов з керівниками Палестинської Визвольної Організації, проти чого Ізраїль категорично виступає проти. Аренс окремо зустрічався з представинаким Палати Репрезентантів і Сенату. Виступаючи на телевізійній програмі міністер Ізраїля заявив, що ситуація на західньому березі ріки Йордан і смузі Ґази погіршилася у зв'язку з тим, що ПВО хоче витиснути, або радше виелімінувати з переговорів короля Йорданії Гуссейна і зайняти його місце. Цьому плянові, на жаль, сприяють деякі американські політики і політики інших західніх держав, — заявив Аренс.

БОРИС ЄЛЬЦИН, КОЛИШНІЙ перший секретар московського міського комітету компартії, виступив у телевійній програмі і критикував, а радше звертав увагу на ненормальності функціонування партійних клітин в міськкомі, які допустили, мовляв, до відкритого нападу на нього зі сторони деяких відповідальних осіб, в часі коли його кандидатура на з'їзд народних дипутатів була предметом загального обговорення. Деякі колишні підлеглі йому члени компартії відкрито виступали проти нього, а інші за кулісами намагаються відмовляти виборців, щоб вони з ним не зустрічались, бо Єльцин „непевна особа". Для підірвання його авторитету члени компартії постаралися помістити в бюлетені „Новості ЦК КПСС" частину з виступу Єльцина на пленумі Полібюра, де він критикував Міхаїла Ґорбачова і закидав йому творення нового культу особи.

МОСКОВСЬКИЙ СУД ЗАСУДИВ правозахисника Сєрґея Ґріґорянца на 10 діб тюрми і 150 карбованців кари за те, що він брав участь у забороненій міськими властями демонстрації. „Ню Йорк Сити Трібюн" пише у числі з 14-го березня, що притримання і засуд Ґріґірянца прокуратура тримала в секреті, правдоподібмо тому, щоб не спричинити нової демонстрації, тим разом в обороні затриманого. Иого помічник Віктор Рєзунков, довідавшись про арешт і засуд, повідомив товаришів Ґріґорянца і закордонних кореспондентів. Ґріґорянц домагався, щоб прокуратура показала на суді відеозапис демонстрації, але суддя не дозволив показати фільму, щоб не виявити присутнім на залі, що понад 1,500 демонстрантів домагалися свободи і демократичних прав. Назначений судом адвокат відмовися обороняти Ґріґорянца, а також заборонив щоб підсудний найняв свого власного адвоката. Західні кореспонденти звернули особливу увагу на цей випадок, щоб наявно показати своїм читачам існуючу в СССР „демократію".

У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМ, ЩО АФГАНСЬКІ муджагедіни властиво тепер не потребують більше американських протилетунських ракет типу Стінґер, які спричинилися до приспішення виведення совєтських військ з Афганістану, Адміністрація президента Джорджа Буша хотіла б „відкупити" згадані ракети від партизанів, щоб вони не попадали в руки терористів, зокрема проіранських груп. Керівники муджагедінів однак заявили, що вони потребують ракет тепер, більше як колись, коли буде рішатися доля країни незабаром. „Ми не маємо в пляні ані продавати, ані віддавати згаданих ракет нікому, ані американцям, ані терористичним групам", — заявив один з командирів партизантської групи Юніс Каліс.

В АМЕРИЦІ

ТРАНСПОРТАЦІЯ Є ОДНОЮ з головних індустрій в ЗСА, що може заторкає найбільше число громадян, зокрема коли врахувати не тільки пасажирів, але й тих, які є працівниками цієї індустрії. То ж не диво, що коли одна з галузей цієї індустрії попадає на перші сторінки крайової, а то й світової преси, то індустрія в цілому набирає зацікавлення серед кореспондентів та читачів. Мова про зріст популярности поїздової індустрії в ЗСА, яка тому 18 років була майже в цілковитому занепаді. Для її рятунку створено за допомогою Уряду Емтрек, який під сучасну пору має широку популярність до такої міри, що треба на багато днів до запланованого виїзду замовляти квитки. Індустрія розрослася, як твердять знавці й дослідники цього діла, завдяки добрій обслузі та спеціяльним приманливим способом окремих групових чи індивідуальних поїздок в літні купелеві чи зимові лещетарські місця.

ЛЕҐІСЛЯТУРА КАЛІФОРНІЙСЬКОГО стейту голосами 41 до 38 винесла заборону на продаж, власність та виріб всяких напівавтоматичних військового стилю рушниць. Це рішення прийшло в наслідок трагедії, як психічнохворий молодий чоловік з саме такого рода зброєю вбив п'ятеро дітей та поранив біля 30 на шкільному подвір'ї під час перерви. Про заборону цього рода пальної зброї вже давно стараються, але чисельна та фінансово сильна Крайова асоціяція рушниць завжди зуміла цьому запобігти. Не зважаючи на дальші заходи цієї впливової організації, багато груп зраділо цим каліфорнійським рішенням, сподіючись, що це буде добрим прикладом для цілої країни. Зокрема зраділи цьому законодавчі власті, начальники поліції, прокуратори, громадські діячі та інші, які твердили, що злочинці мають перевагу над ними, вживаючи такого рода зброю.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО ПОЧАВШИ ВІД ранніх 80-их років американці почали міняти свій стиль пиття, замінюючи горілку на газовану воду. Це виглядало спершу на тимчасове явище, але знавці твердять, що тепер це стало фактом, Статистика виказує, що почавши від 1980 року громадськість ЗСА випивала кожного року менше пива, вина і горілки. Від 1980 до 1987 споживання пива обнизилось на 7 відсотків, вина на 14 відсотків, а горілки на 23 відсотки. Знавці твердять, що багато різних факторів причинилося до цієї зміни, здоров'я, натиск на продуктивність у праці загальне відчуття небезпеки у наслідок надужиття алькоголічних напитків. Д-р Говард Шейфер, директор Центру обслідужування налогів при Медичній школі Гарвардського університету, сказав, що „це виглядає на справню зміну життєвого стилю американців".

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД ЗСА ВИЗНАВ винним ливанського терориста Фаваза Юніса, за насильне схоплення йорданського літака 1985 року, на котрому серед інших пасажирів було й двох американських громадян. Після тригодинних нарад лава присяжних визнала його винним у таких злочинах: змові, схопленні закладників і у літаковому розбишацтві. Ф. Юніс є першим, якого суджено за американським законом з 1984 року, де говориться про те, що схоплення американських громадян як закладників, а зокрема поза межами ЗСА, являється кримінальним злочином, і після другого закону з 1986 року, в якому сказано, що терористичні напади та вбивство американців, де б вони не були вчинені, уважається кримінальним злочином. Провини, у яких визнано Юніса, винним, караються в більшості випадків досмертною тюрмою. Дати присуду, ще не подано.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Психушки" в СССР існують далі

Зараз після Жовтневої революції у Москві 71 літ тому, ще за Леніна, створено страхітливу терористично-поліційну систему — „Чрезвичайний Комітет" — ЧК, що його першим головою і організатором був Фелікс Дзержинський, родом поляк. За його головування і за головування у ЧК його наступника Менжінського створено цілу сіть кацетів на далекій півночі. Німці в часі Третього Райху не були винахідниками кацетів, — вони тільки наслідували московських большевиків й „удосконалили" їх, завівши окремі бараки-газівні, в яких палили в'язнів. Хто в СССР видумав запрягти медицину на послуги політичної поліції — знають хіба одиниці-дослідники. Це неважливо, важливим є факт, що хоч первісна ЧК зміняла назву на НКВД і зветься тепер КҐБ, уведено до советського правосуддя небувалу у світі методу — засилати до психіятричних шпиталів політичних в'язнів, зправила невинні і цілком здорові особи.

На всіх американсько-советських зустрічах на вершинах виринала проблема прав людини в СССР. Закид засилання політичних в'язнів до „психушок" був найважчим і найбільш компромітуючим Москву. Такі установи й організації, як Міжнародний Червоний Хрест і Міжнародна Амнестія користувались інформаціями від західніх амбасад у Москві і західніх розвідок та збирали докладні доказові матеріяли на існування цієї ганебної поліційно-судової системи з користуванням психіятричних шпиталів. Коли тепер советському урядові страшенне залежить на добрих зв'язках із Заходом, щоб дістати від нього допомогу у сануванні банкрутуючої советської економіки, Москва погодилася допустити 18-членну делеґацію Асоціяції американських психіятрів, яка протягом двох тижнів відвідувала відомі названим вгорі західнім установам советські шпиталі і розмовляли з різними в'язнями — теперішніми і колишніми. Про ці відвідини є довгий допис московського кореспондента „Ню Йорк Таймсу" Білла Келлера у минулонедільному числі того щоденника. Американська делеґація відвідала сім шпиталів, із яких три все ще підлягають не міністерству здоров'я, тільки міністерству внутрішніх справ. Делеґація зладила обширний звіт, але вона рішила не проголошувати його поки не передасть його Державному Департаментові, який спонзорував цю подорож. Проте деякі члени делеґації правильно звернули увагу, що повну мовчанку цієї делеґації большевицька влада пояснюватиме як признання правди большевикам, що в СССР ніхто ніколи не запроторював будь-якого в'язня до психіятричного закладу. Тому деякі члени цієї делеґації перевели у Москві пресову конференцію для советських і закордонних журналістів і подали свої загальні завваги, використані у цій кореспонденції Білла Келлера. Найважливішою точкою у цій пресовій конференції (та у звіті делеґації) — це обурливий факт, що советські власті, всупереч усім доказам на існування „психушок", вперто заперечують це, так само, як уперто заперечують, наче би це німці а не большевики є винуватцями масових могил розстріляних людей — у Катині, у Вінниці, у Биковні недалеко Києва і напевне ще у дотепер не відкритих жертв сталінського терору. Це цікава психологічна загадка: з одного боку Міхаїл Ґорбачов проголосив гасло гласности, себто одвертого звітування, виявлювання правди, з другого далі плекається систему фальшування фактів і ганебного забріхання.

Американська делеґація, у склад якої входили лікарі-психіятри, медичні психологи й адвокати — фахівці дотичної справи, очевидячки прийшла до поганого для большевицької влади висновку, бо подала до прилюдного відома, що вона спротивиться поверненню советської психіятричної організації до Світової асоціяції психіятрів, з якої советські психіятри виступили у 1983 році під тиском гострих західніх протестів проти існування „психушок". Але вже генерал Петро Григоренко писав у своїх знаменитих „Спогадах" що навіть у „психушках" між лікарями і тамошнім персоналом є людяні одиниці. Тепер дев'ять таких советських лікарів психічних недуг склали нову Незалежну організацію, яка зголосила просьбу прийняти її до Світової асоціяції. У зв'язку з перебуванням цієї делеґації в СССР речник советського міністерства закордонних справ Юрій Решетов склав заяву, що „в Совєтському Союзі нема політичних в'язнів"...

Омелян Твардовський

ДОМАГАЮТЬСЯ СТВОРЕННЯ ФУТБОЛЬНОЇ ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ

У Київській „Спортивній Газеті" ч. 19-те, 14 лютого 1989 року появилася аналіза анкети, що її перевела ця газета в другій половині минулого року. Анкету п. з. „Доки будемо 'премудрими пічкурами'" (тобто премудрими ледарями, О. Т.) проаналізував Є. Маргуліс, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник НДІ психології України, майстер спорту СССР з шахів, член президії Федерації шахів України.

Ось які запити були надруковані в анкеті і статистичні дані відповідей, що їх прислали до редакції читачі цієї газети:

1. Якби у „Спортивній Газеті" не було футбольної добірки, чи передплачували б ви її? 85 відс. опитуваних відповіли — „ні".

2. Чи відрізняєтесь ви, читачу „СГ", від читачів інших видань? Коли так, то чим саме, яким темам ви віддаєте перевагу?

„Відрізняємося тим, що більше за інших любимо спорт", — так відповіло 56 відс. запитуваних, в інших були відповіді, що вони нічим не відрізняються і люблять цікаві теми в різних виданнях.

3. Якщо вас неприємно вражає негативний факт у будь-якому прояві, як ви в такому разі дієте: а) обурюється глибоко в душі (15), б) висловлюєте свої почуття у тісному колі друзів (74 відс), в) різко виступаєте з критикою на загальних зборах, називаючи (і не називаючи (прізвищ (6 відс) г),шукаєте підтримки в газеті (5 відс.)

Отже, що саме вас обурює сьогодні? „Те, що бюрократизм не здає своїх позицій у спорті", „розходження слова з ділом", „засилля бюрократів у спортових комітетах" (Це основна маса відповідей).

4. Який стиль роботи вам до вподоби?

а) жорстке адміністрування? (4 відс.), б) „тихе життя"? (1 відс.), в) справжня демократія? (95 відс.).

І який стиль панує на вашій роботі?

а),,На роботі панує „тихе життя" — 71 відс.), б) жорстке адміністрування — 18 відс., в) справжня демократія — 11 відс.

5. Чому ви, читачу, не ділитесь своїми враженнями про критичну, проблемну статтю опубліковану в „СГ"?

а)публікація хвилює, але кого цікавить моя думка? (50 відс.), б) боюся розсердити своє начальство (1 відс.), в) не вірю в силу преси (40 відс.), г) живу за принципом „моя хата скраю" (9 відс)

Назвіть статтю, що особливо зацікавила вас. (На першому місці — статті проблемнокритичні, на другому — на футбольні теми, на третьому — нариси про талановитих людей, також особлива цікавість до добірок листів самих читачів).

6. Яка тема, порушена газетою, змусила вас, шановний читачу, взятися за перо й активно підтримати автора чи різко не погодитися з ним? (Виділено в основному такі напрями):

а)засилля бюрократів у спорті, б) убогість спортової бази, в) створення і вихід на міжнародну арену збірної України з футболу...

Аналізуючи висліди цієї анкети, Маргуліс досить вірно пояснив стан думання сучасних читачів „Спортивної Газети", але не відважився пояснити домагання українських любителів футболу, які категорично вимагають створення і вихід на міжнародну арену футбольної збірної України.

Маючи це на увазі, Маргуліс тільки наблизився до пояснення, коли написав:

„...Звісно, футбол — найпопулярніша гра, до того ж пристрасті українських болільників підгрівають стабільні успіхи команд України, й насамперед — багаторічного флагмана радянського футболу київського 'Динамо' та цьогорічного чемпіона країни, першої госпрозрахункової (тобто самостійної — О. Т.) команди „Дніпра" з Дніпропетровська".

Маргуліс, очевидно побоявся пояснити, як це так, Українська ССР друга по величині після Росії республіка, член засновник Організації Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО й інших міжнародних інституцій, не може бути репрезентована в футболі на міжнародній арені? Відомо ж на цій арені вже давно виступають навіть такі футбольні збірні, як Шотляндії, Валії, Північної Ірляндії. Жадна із цих країн не рахуються самостійними державами і не мають своїх делеґацій в ООН, ЮНЕСКО. І взагалі чому Українська ССР не може бути репрезентована, як така, на світовій Олімпіяді? Цього прагнуть українські спортовці і мільйони їхніх симпатиків, але Маргуліс обмежився тільки до загальникового окреслення... „бюрократизм поки не здає свої позиції в спорті, ... що у спортових організаціях панує засилля бюрократів (насланих російських політруків і місцевих „премудрих пічкурів" — зам. О. Т.) тощо... Певно, такий результат, — пише Маргуліс, означає, що більшість опитуваних вважає боротьбу з бюрократами на місцях поки безперспективною, обирають шлях, який був би до вподоби горезвісному „премудрому пічкурові"...

. Прикро, що зараз в умовах перебудови радянського суспільства, в епоху демократії та гласности люди віддають перевагу такій перестраховочній позиції: лише незначна їх частина володіє психологічною готовністю до різкої критики... Втім, сподіємося, — продовжував Маргуліс, — що процес перебудови, набираючи прискорення, змінить тенденції у ставленні передплатників газети до активної боротьби з бюрократизмом і неподобствами в системі спорту й фізичного виховання, так само, як і в інших сферах нашого життя. І тоді побажання 95 відс. читачів про справжню демократію, як найбільш уподобаний стиль роботи здійсниться, а принцип 'моя хата скраю' (9 відс) та сумніви у значущості власної думки, в якому, що до неї хтонебудь прислухається (50 відс.) вже не будуть стояти на перешкоді активному висловлюванню своєї позиції. На сторінках видання регулярно вміщуватимуться матеріяли, в яких розповідатимуться про неподобства й боротьбу з бюрократією у спортовому житті".

Українські спортовці у вільному світі, а особливо найвища наша спортова установа Українська Спортова Централя Америки і Канади, повинні одностайно підтримувати прагнення і акцію до усамостійнення українських спортових організацій в Україні. Тільки спільними зусиллями в Україні і у вільному світі можна буде зреалізувати нашу мету, аби Україна зайняла їй належне місце на міжнародній спортовій арені, і її спортовці гідно репрезентували свою дійсну батьківщину.

З ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редагує Лев Яцкевич

Нові види лейзерної зброї у ЗСА та СССР

„Si vis pacem, para bellum" —„Якщо хочеш миру — готуйся до війни". Цю приповідку потверджують високі оборонні бюджети обидвох потуг та невпинні перегони у винаходах нової зброї.

У повісті „Диво" Павло Забережний описує жорстоку сцену осліплювання полонених болгарських повстанців командуванням Візантійської армії. Приблизно тисячу років пізніше, ідея осліплювання ворога лягла в основу винаходу американської лейзерної зброї, відомої під назвою „Дейзер" (осліплювач).

Звичайно, між обома „осліплюваннями" існує основна різниця, бо коли перше осліплювання було варварське, шляхом виколювання очей, „осліплювання" лейзерною зброєю становить переходове затьмарення ока, яке не залишає ні болю, ні пошкодження, ні виведення з ладу дії зорової сочки.

Лейзер — акронім англійських слів: („Light amplification by stimulated emission of radiation") спроможний виростити сконцентрований струмінь світла, що просуває більшу енерґію, ніж розсіяне світло звичайних чи неонових жарівок.

Воєнні пляновики на протязі багато років мали на увазі використання лейзерних променів, як нового потенційного виду зброї, але щойно у 1980 роках цей задум найшов своє практичне застосування в т. з. Дейзерах В основі, лейзерні промені розподіляються на дві групи: високо та низько енерґетичні. Високо енерґетичні лейзери можуть, технічно кажучи, випалювати діри в танках, кораблях та літаках. З уваги на це Адміністрація колишнього президента Реґена почала робити з ними досліди в проєкті Стратегічної оборонної ініціятиви — Ес-Ді-Ай, спроможної перехопити та знищити в просторі вичалені на суходолі кермовані, балістичні стрільна.

Але високоенерґетичні лейзери потребують до свого вирощення неймовірновеликої енергії, а крім цього фізика дії цих променів ще не вповні зрозуміла.

Навпаки „Дейзери", цебто „осліплювачі", вимагають далеко меншої енерґії, а крім цього, їхня дія на людське око повністю зрозуміла. Згідно з поглядом майора Ричарда Бриджеса з Армійської команди стрілен в Ганствілле, Алаа, лейзерні промені в „Дейзерах" нікого тривало не осліплюють, тільки часово затьмарюють їх зір,подібно, як спалах магнію чи інтенсивної фотографічної жарівки.

В основі, лейзерний „осліплювач" — це переносний пристрій, вагою 20 фунтів, удвічі важчий за ручний напівавтоматичний скоростріл М-16 та удвічі легший за вогнеметач. Цей пристрій пов'язаний з електричною батерією, прикріпленою до пояса піхотинця. Ціна такої зброї дорівнює 50,000 дол.

Цей рід зброї запроєктований для осліплення раптовим спалахом — „flashblind" — ворожі наступальні з'єднання та виведення з ладу чутливі оптичні елементи — „sensors" — їх пристроїв для освітлювання поля битви та унапрямлювання нищівних стрілен.

Характеристичне, що Совєтський Союз, згідно із секретними інформаціями, працює під теперішню пору також над подібними пристроями. Згідно із статтею в „Авієйшен Вік" та „Спейс Технолоджі" совєтським інженерам вдалося зробити нещоденно важливий пролом у фізиці, який може в короткому часі дати їм можливість сконструювати лейзерний пристрій для зневтралізування цілої американської системи балістичних стрілен.

Майор Джордж Кеґен, колишній директор Американської летунської розвідувальної служби минулого місяця сказав, що Совєтський Союз удосконалив уже свою лейзерну зброю, але й без неї він добивається переваг у всіх інших системах зброї та загрожує стратегічній доктрині ЗСА.

Один із згаданих вже журналів подав у своїй передовиці, що Совєтський Союз намагається шляхом удосконалення пристрою для вирощування керованих лейзерних променів знищити американські міжконтинентальні, балістичні нуклеарні головки. На його думку, під сучасну пору, продовжується в цьому напрямі інтенсивні досліди та експерименти в Центральній Азії.

Майже неймовірна історія совєтського раптового стрибка крізь цілу ґенерацію технології високоенерґетичної фізики, увінчаного винаходом діючого експериментального моделю лейзерної зброї тепер підтверджена шляхом верифікації цілої низки успішних совєтських проб в Семіпалятинську та в Азірі. Американські обстежні сателіти потвердили теж урухомлення нового атомного магнетогидродинамічного генератора в Азірі в Казахстані, для постачання потрібної енергії для вирощування лейзерних високоенерґетичних променів, що до речі потвердив згодом совєтський фізик Леонід Руданов.

Згідно з інформаціями, отриманими з Пентаґону, восени 1987 року, приблизно півтора року тому, пільот Американського летунства був „осліплений" протягом 10 хвилин, в часі його перелету біля совєтської бази для випробування стрілен, над Тихим океаном, лейзерним промінням вистріленим з палуби совєтського воєнно корабля.

Андрій Бук

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДБАЧЕННЯ НА 1989 РІК

I.

Восьмилітній революційний економічний ріст президента Р. Реґена т. зв. Реґеномік, найдовший після Другої світової війни, не зважаючи на всякі перешкоди продовжив 55-літній, перериваний п'ятьма рецесіями ріст, американської економіки від часів депресії. Рекордово зросли: валова продукція, конструкційні роботи, затруднення (19 мільйонів нових місць праці), впали на п'ятдесят відс. безробіття (5.3 відс.) і інфляція (4.4 відс.). Найбільш успішним був останній рік, бо валова продукція зросла на 4.8 відс., двічі більше, як предсказували (2.4 відс.), економічний індекс на 56 відс., затруднення — 118.3 мільйона, безробіття найменше від 16 років, фабрики, копальні і обслуга працювали на повну силу — видатність 84.4 відс., найбільше в останній декаді, перегріту економіку треба було сповільнити піднесенням дискантової стопи, чотири разів відсоткової стопи і президент Реґен в історії президентів після Другої світової війни став найкращим, як президент добробуту, свободи і миру.

Економічні прогнози на 1989 рік добрі. Урядові чинники предсказують, що валова продукція зросте на 3 відс., а сильний економічний стан минулого року і досі перегріті деякі сектори спричинять піднесення дискантової стопи, відсоткової стопи та зменшать доставу на ринок гроша, щоб приборкати інфляцію. Більшість економістів твердить, що перша половина року буде економічно сильна, від так сповільниться, а взагальному зросте на 2.5 відс., і рецесії на овиді нема. З-поміж п'ятдесят передових економістів і аналітиків 27 відс. перебачують рецесію до кінця 1990 року, а 32 відс. у 1991-му році. Деякі економісти, монетарні і біржеві аналітики, твердять, що ЗСА тратять пріоритет економічного і політичного гегемона світу в користь Японії, яка вже передує в світовому банківництві, депозитах, інвестиціях, пожертвах, рекордових позичках і сусбсидіях відсталим країнам Третього світу і не виключають, що японська єна стане світовою валютою на місце доляра, який замінив фунт стерлінгів в 1929 році. Деякі валютні експерти вже добачують зміну валютної системи, бо єна, що сьогодні репрезентує 7 відс. світових резерв, вкоротці може зрости до 25 відс., німецька марка з 11 до 22 відс., а доляр нині з 80 може впасти до 40 відс. Поступове сповільнення американської економіки, через більшу консумцію, як продукцію, що збільшує експорт, може захитати міжнародну політичну стабільність, тому заходить потреба обмежити відповідальність безпеки-охорони інших держав — стягненням військ і ліквідацією непотрібних баз. Натомість військові експерти, а навіть публічна опінія вільного світу твердить, що генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР М. Ґорбачов, використовуючи новий детант відтягнення частини військ і перестарілих танків, баламутить вільний світ, у чому бачать підступ і небезпеку.

Організація 24-ох індустріяльних держав економічної кооперації і розвитку вільного світу твердить, що економічний ріст тих держав у цьому році сповільниться з 3.4 до 3.2 відс., інфляція зросте з 4.5 до 6.5 відс., а великої „сімки" зменшиться з 3.7 до 3 відс., інфляція зросте з 4.2 до 6.0 відс.

Індустріяльна і мануфактурна продукція ЗСА зросте на 6 відс., затруднення буде зростати, головно в обслузі, мануфактурі і бизнесі, буде дальший брак фахового робітника, головно в електроніці, безробіття, зменшиться, консумційні ціни зростуть, головно на фармерські продукти-харчі. Американські обивателі видали минулого року 15 більйонів долярів на фармерські продукти, а 400 мільйонів долярів на кредитові картки, через високі відсотки. Індекс цін зросте на 7 відс.

(Закінчення буде)

Роман Борковський

МАДЯРСЬКА ІНВАЗІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ — ПРОЛОГ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ·

(Головна причина Другої світової війни)

III.

Користаючи з нагоди, провідники закарпатського населення українського й русофільського напрямків поставили Празі вимогу здійснити своє приречення автономії для Закарпаття. Прага не могла погодитися, бо з уваги на словацьку автономію не могла більше керувати державою централістично і рішила реорганізувати республіку у федерацію чехів, словаків і українців. Коли перший коаліційний прем'єр Бродій був арештований під приводом змови з мадярами, влада опинилася в руках українців на чолі з прем'єром о. Августином Волошином.

Чехи згодилися передати адміністрацію в руки українців, але не погодилися на створення окремих українських військових відділів. Тому створено парамілітарну організацію під назвою Організація народної оборони Карпатська Січ, яка мала бути суроґатом збройної сили.

В завдання цієї статті не входить переповідати події в Карпатської України в часі її короткого державного федеративного існування, бо це окрема тема, але мушу зупинитися на деяких важливих подіях, що мали вплив на дальший розвиток ситуації. Це в першу чергу віденський арбітраж (Ріббентроп і Чіяно), яким відірвано від Карпатської України Ужгород, Мукачів і Берегів. Це була дуже болюча втрата і вона в дальшому постачала мадярам аргумент, що Карпатська Україна не здатна в такій обкроєній формі до самостійного існування. Цей аргумент висували не тільки мадяри й поляки, але і такі нібито безсторонні обсерватори, як випробуваний „приятель" українців, радник американської амбасади в Празі Джордж Кеннан.

Карпатська Січ ніколи не мала формального визнання уряду в Празі, який її тільки толерував, але відмовився видати їй зброю, так що для вишколу треба було набувати кріси й амуніцію приватним шляхом. У зв'язку з проблемою Карпатської Січі та з деякими іншими адміністративними й економічними справами виник конфлікт між Прагою і Хустом, куди після відірвання Ужгороду перенісся уряд Карпатської України. Прага проти волі хустського уряду прислала як члена уряду генерала Прхалу, завданням якого був нагляд над іншими членами уряду і наставляння їх на політичну лінію Праги.

Ліквідація Чехо-Словаччини і битва на Красному Полі

Гітлер давно мав плян окупувати чеські моравські землі, але чекав відповідного моменту і якогось претексту, яким став рух до повної самостійности Словаччини. Не всі словаки були задоволені федераційною розв'язкою, і тому створився рух за повну самостійність, що його очолив о. Тісо та Федор Дюрчанський. Цей рух був дуже на руку німцям і вони заохочували словаків до зірвання державного зв'язку з чехами. Крім словаків німецька меншина на території Чехії і Морави давали Гітлерові претекст до вмішування у внутрішні справи чехів. Він ставив щораз нові вимоги урядові в Празі і, в кінці, викликавши Гаху до Берліну, поставив йому ультиматум: війна або згода на німецький протекторат. Гаха вибрав капітуляцію, і вермахт зайняв чеську і моравську територію. Словаки проголосили самостійну державу.

Мадяри також давно плянували зайняти Карпатську Україну. Відразу після віденського арбітражу мадяри заявили Німеччині, що готові здійснити вторгнення в Карпатську Україну. Німці відповіли що ще не настав час, бо кордони, визначені віденським арбітражем, ґарантували Німеччина й Італія, і не можна так скоро цих ґарантій зломити. А в тому часі Гітлерові ще залежало на опінії Заходу. Тому Берлін порадив мадярам вичекати на відповідний момент. Той момент прийшов, коли Словаччина 14-го березня 1939 року проголосила свою незалежність, а 15-го березня німецькі збройні сили зайняли Прагу. Мадяри почали мілітарну акцію проти Карпатської України 14-го березня, в дні проголошення самостійности Словаччини, отже ще перед рухом німецьких військ у напрямі Праги. У відповідь на мадярську напасть і на сміховинний ультиматум мадярського уряду, уряд Карпатської України проголосив її самостійною державою і доручив Карпатській Січі боронити її територію від нападу мадярських гонведів. Скликаний на 15-те березня новообраний сойм ратифікував цю постанову.

Напередодні мадярського наступу вночі з 13-го на 14-те березня генерал Прхала рішив роззброїти Карпатську Січ, що стало причиною зудару між січовиками і чеською жандармерією та військовими частинами. Навіть коли чехи на відомість про капітуляцію Праги почали евакуювати Хуст у напрямі Румунії, вони не хотіли віддати зброї січовикам, а воліли залишити її мадярам. Січовики мусіли самі промишляти, щоб здобути зброю, залишену чехами. Мадярський наступ пішов трьома шляхами: з Ужгороду долиною ріки Ужа, з Мукачева долиною ріки Ляториці і з Берегова понад Тису в напрямі Хусту. На двох перших відтинках були тільки незначні місцеві відділи січовиків, і мадяри легко переломили їхній опір і вже на другий день осягнули польський кордон. Найбільше скупчення січовиків було в Хусті і вони виступили в обороні столиці. Мадяри зразу після переходу границі біля Берегова зустріли опір і їх наступ розвивався повільно. Але головний бій відбувся на підступах до столиці — на так званому Красному Полі.

Коли їхати шосейним шляхом з Мукачева до Хусту, то поблизу села Копаня Велика шлях починає сходити серпентинами у надтисянську долину. Перед очима подорожнього відкривається прекрасний вид на ту долину, яку недаремно закарпатці назвали Красним Полем. На ньому за словами поета:

Бились хлопці Хустові на слову.
Полягли в нерівному бою
За свою омріяну державу,
Січовую воленьку свою .

Бій був довготривалий, бо сили були надто нерівні, але він уможливив соймові відбути свою сесію і прийняти конституційний закон самостійної Карпатської України. Так родилася леґенда Карпатської України.

Продовження буде.

Український Інститут Америки

запрошує вас на

ЗУСТРІЧ з ДІЯЧАМИ ЛІТЕРАТУРИ НА УКРАЇНІ

в п'ятницю, 24-го березня 1989 р., о год. 7:30 веч.
в приміщенні Інституту в Ню Йорку
при 2 Іст 79-та вул.

УЧАСТЬ БЕРУТЬ:

Іван Дзюба
Раїса Іванченко
Микола Жулинський
Ігор Римарук

У ПРОГРАМІ:

Доповідь І. Римарука про нову поезію на Україні та обмін думок з гостями.
Опісля прийняття.
Вступ: $15, $5 для пенсіонерів і студентів.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „САМОПОМОЧІ"

Ню Йорк. — У неділю, 19-го березня ц.р., відбудуться Загальні збори Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку в залі Академії св. Юра, 215 6-та вулиця Схід. Початок о год. 2:30 по полудні. До участи у цих зборах є управнений кожний член кредитівки.

ЗБОРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Ню Йорк. — Тут у неділю, 19-го березня ц.р., о год. 3:30 по полудні відбудуться Загальні збори Фундації Українського Вільного Університету в ЗСА. Збори відбудуться в домівці Фундації, 136 Друга авеню.

ЗБОРИ КООПЕРАТИВИ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Дирекція Федеральної Кредитової Кооперативи св. Андрія повідомляє, що Загальні збори відбудуться в неділю, 19-го березня ц.р., о год. 1:30 по полудні в залі церкви-пам'ятника св. Андрія. А відкриття і посвячення новопридбаного будинку відбудеться того ж дня о год. 12-ій в полудне (35 Мейн вулиця).

У Львові...

(Закінчення зі стор. 1)

дали навіть забрати особисті речі, що лежали в мешканні І. Геля. Ірину Калинець, що вийшла зі стареньким батьком з хати, схопили біля входу. Вона билася і кусалася, але сили були нерівні й її штовхнули до машини. Михайла Гориня схопили в коридорі будинку, де він працює кочегарем, коли вийшов хлипнути свіжого повітря. Його зараз повезли до Пустомит, але йому вдалося переконати міліціонерів, що котли можуть вибухнути і тоді в центрі міста може статися прикра аварія. Тоді повернулися назад в місто і їх пропущено навіть крізь поставлений живий кордон. Богдана Гориня схопили в 4-ій годині по полудні коли вийшов з картинної галерії, щоб піти на засідання Головної Ради Товариства Української Мови. Він вимагав, щоб вони виказалися, могли б же бути бандитами. Але без виказки, його зручно вштовхнули до машини і повезли в Залізничий райвідділ міліції. Там його не хотіли прийняти, бо мабуть був відділ переповнений, а в Радянському відділі дижурний відмовлявся його приймати, мовляв, він в цьому районі ні не приписаний, ні не працює, ні не скоїв якогось злочину. Але мусіли таки погодитися з непрошеним гостем, якого треба було потримати до вечора.

Між затриманими був і Ярослав Путько, в минулому член компартії, син відомих в Галичині членів КПЗУ. Його схопили, коли йшов в 3-ій годині до аптеки по ліки. Так само затриманий був до вечора Михайло Дубицький, який рівнож входить в Ініціятивний Комітет створення Народного Фронту Перебудови. Об'єднання це старається про реєстрацію, але досі влада не хоче дати на це санкції, хоча члени комітету стараються не дражнити представинків влади.

Точного числа затриманих ніхто не знає, хіба представники влади, що розпоряджаються звітами начальників різних районів міліції, але це напевно трактується як „державна таємниця"

ІВАН ДЕМ'ЯНЮК ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ:

"ВИ ЗАСУДИЛИ... ЛЮДИНУ ЯКА Є ЗОВСІМ НЕВИННА; НЕВИННА ОСОБА."

"Я НЕ Є 'ІВАН ГРОЗНИЙ' І НАЙСПРАВЕДЛИВІШИЙ СВІДОК Є САМ БОГ, ЯКИЙ ЗНАЄ ЩО Я НЕВИННИЙ."

"МЕНІ ЦЕ НЕНАЛЕЖИТЬСЯ. Я НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ — І БОГ Є МЕНІ СВІДКОМ."

ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ З ПРОХАННЯМ: ДОПОМОЖІТЬ ЗАХИСТИТИ НЕВИННУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ СВОЇМИ МОЛИТВАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ ПОЖЕРТВАМИ — ПОДАЙМО БРАТНЮ РУКУ КОНЕЧНОЇ ДОПОМОГИ!...

СВОЇ ПОЖЕРТВИ ПРОСИМО СЛАТИ НА АДРЕСУ:

THE JOHN DEMJANJUK DEFENSE FUND
P. O. BOX 92819
CLEVELAND, OHIO 44192

Відійшла на вічний спокій бл. п. О. Недошитко

Бл. п. Ольга Недошитко

У вівторок, 6-го грудня 1988 року по важкій недузі відійшла у вічність в Торонто, Онт., заосмотрена Найсвятішими Тайнами, бл. п. Ольга Недошитко, залишивши у глибокому смутку мужа Василя, українського промисловця, доню Любку з мужем С. Бугуцкі, сина Тараса з невісткою Петрусею та двох внуків Марка та Михася Бугуцкі, родину на Україні, в Канаді й Америці та багато друзів і знайомих.

В молодому віці Оля рятувала своє життя, втікаючи від ворогів, які страшним вихором у Другій світовій війні забирали й вивозили молодь на тяжкі роботи. Опинилася тоді Оля зі своїми подругами в Німеччині та виконувала різну індустріяльну й домашню роботу.

По закінченні війни як і багато інших наших людей, опинилася в таборах для біженців не маючи жодного контакту з рідним краєм, очікуючи кращої долі. При зорганізуванні в таборах української громади стала активною в гуртожитку аматорського театру, де грала драматичні й веселі ролі. Театр „Веселка" в Австрії списувався досить імпозантно, маючи добре вишколених аматорів, які, дякуючи Богові, врятувались у той воєнний час, та під кінець виїзду за океан поставили оперетку „Чорноморці" Ліщинського, з якою об'їздили тоді цілу провінцію Кертен в Австрії.

В 1948 році Покійна приїхала до Канади, де відразу включилася з родиною до української парохії св. Йосафата, і при катедрі залишилась вірною парохіянкою до останнього дня свого життя. Але вже тут не змогла брати активної участи в парохіяльному житті з огляду на слабе здоров'я, хоча все була свідомою українською громадянкою, пам'ятаючи про великий обов'язок підтримувати нашу молодь і допомагати у її вихованні. Із своїх ощадностей Покійна помагала українським дітям у Бразилії, дівчатам-сиротам, виявляючи своє шляхетне материнське серце. Крім того подружжя Недошитки помагали своїми добродійствами багатьом українським інституціям і організаціям аж по нинішній день.

В середу, 7-го, і четвер, 8-го грудня, вечером у похоронному заведенні Кардинала, зібралося коло 500 осіб, щоб віддати останню пошану Покійній та скласти глибокі співчуття мужеві Василеві, її дітям і внукам.

Панахиди відслужили отці: д-р Роман Даниляк, парох, і О. Гошуляк — душпастир церкви св. Йосафата в Торонто. Під час Панахид співав перший вечір зібраний хор членів спортового Т-ва „Україна", хору „Прометей" та друзі Василя.

Другого вечора молитовно співав відомий український хор „Бурлака" під дириґентурою Олега Хміля. По Панахидах проповідували обидва отці, накреслюючи прикладне християнське життя покійної Олі, яка не лише була доброю мамою своїх рідних дітей, але й виявила своє добре материнське серце у відношенні до українських сиріт в далекій Бразилії. За її шляхетність, жертвенність, добрі діла відійшла Покійна, яка щиро любила свій страдальний український нарід та рідну Церкву, — по вічну заслужену нагороду.

В п'ятницю, 9-го грудня, тіло Покійної було перевезено до катедри св. Йосафата, де отці д-р Р. Даниляк і О. Ґошуляк відслужили Заупокійну Св. Літургію та востаннє попрощали Покійну. Під час запечатання домовини звучало сумне „Вічная Пам'ять". При великій участі присутніх, тлінні останки Покійної перевезено на торонтонський цвинтар „Парк Лавн", де Покійна спочила у землі прибраної батьківщини Канади.

Над домовиною востаннє відправив похоронні обряди о. д-р Р. Даниляк. Останнє слово виголосив Осип Івах, який знав Олю з юних літ.

Домовину Покійної несли друзі Михайло Даниляк, Осип Іван, Вислоцький, М. Ґерус, Романко, Боднар.

По похороні, за волею Покійної, відбулася жалібна тризна, на якій промовляв редактор Мирон Королишин, односельчанин М. Глухий, а від ЛУКЖК — Д. Ґошуляк, репрезентуючи сиріт у Бразилії, яким щиро помагала Покійна. Всі промовці підкреслювали чесноти Покійної Олі, а вкінці муж Покійної від себе і від родини дякував всім, хто відвідував Покійну у шпиталі, за моральну підтримку, молитви, телефони, за участь у похороні, квіти, 50 вінків, за пожертви на Служби Божі та вислови співчуття родині, за кожний вияв прихильности й помочі в часі тяжкого родинного горя.

З відходом у вічність св. п. Ольги Недошитко українська громада втратила ще одну добру українку, прикладну маму, бабцю і дружину.

Побратим-друг Ів. Йосип

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ДЖОРДЖА Буша у вівторок 14-го березня ц.р. видав заборону на імпортування напівавтоматичної зброї до ЗСА, вміжчасі чекаючи рішення про те, чи цей вид військової зброї вживається для полювання. Цей крок був оголошений Вілліямом Беннетом, директором бюра поборювання наркоманства, з підкресленням цього факту, що рішення негайно входить в життя.

За посередництвом **ГЕНРІ МІХАЛЬСЬКОГО**

УКРАЇНСЬКИЙ АНСАМБЛЬ ПІСНІ і ТАНКУ

ОСЛАВ'ЯНИ

КОНЦЕРТОВЕ ТУРНЕ по ЗСА і КАНАДІ

що його спонзорує

Український Народний Союз *і* **Комітет Українців Канади**

МОНТРЕАЛЬ, Кве. — Середа, 29-го березня, 7:30 веч.
Plateau Hall, 3700 Calixa Lavalee

СИРАКЮЗИ, Н. Й. — Четвер, 30-го березня, 7-ма веч.
Fowler H.S. Aud., 227 Magnolia Street

КЛІВЛЕНД, Огайо — П'ятниця, 31-го березня, 7:30 веч.
Brooklyn H.S. Aud., 9200 Biddulph Rd. — BROOKLYN

ВОРРЕН, Миш. — Субота, 1-го квітня, 7-ма веч.
Fitzgerald H.S. Aud., 23200 Ryan Rd. and 9 Mile Rd.

ЧИКАҐО, Іл. — Неділя, 2-го квітня, 4-та по пол.
Lane Tech. H.S. Aud., Western Avenue and Addison Street

ПІТСБУРҐ, ПА. — Середа, 5-го квітня, 8-ма веч.
Soldiers and Sailors Memorial Hall
5 Avenue and Bigelow Blvd. — OAKLAND

ВАШІНҐТОН, Д. К. — Четвер, 6-го квітня, 7:30 веч.
Archbishop Carroll H.S. Aud., 4300 Harewood Rd. NE

ЮНІОН, Н. Дж. — П'ятниця, 7-го квітня, 7:30 веч.
Burnet Junior H.S. Aud., Caldwell Avenue and Morris Avenue

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Субота, 8-го квітня, 7-ма веч.
Northeast H.S. Aud., Cottman and Algon Street

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Неділя, 9-го квітня, 2:30 по пол.
Hunter College Aud., 69 St. (bet. Lexington and Park)

КЛИФТОН, Н. Дж. — Неділя, 9-го квітня, 7:30 веч.
Senior H.S. Aud., 333 Colfax Avenue

КЕРГОНКСОН, Н. Й. — Вівторок, 11-го квітня, 7:30 веч.
Soyuzivka — Ukr. Nat'l Assoc. Estate, Foordmore Rd.

ПОТТСВІЛЛ, Па. — Середа, 12-го квітня, 7-ма веч.
Academic Center, 1501 Laurel

С. БАВНД БРУК, Н. Дж. — Четвер, 13-го квітня, 7:30 веч.
Дім Української Культури, 135 Davidson Avenue

ЙОНКЕРС, Н. Й. — П'ятниця, 14-го квітня, 7:30 веч.
Saunders H.S. Aud., 145 Palmer Rd.

БОСТОН, Масс. — Субота, 15-го квітня, 7:30 веч.
Kresge Aud. — M.I.T. (Cambridge), Mass. Avenue

ГАРТФОРД, Конн. — Неділя, 16-го квітня, 3-тя по пол.
Bulkeley H.S. Aud., 300 Wethersfield Avenue

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Вівторок, 18-го квітня, 7:30 веч.
Eastridge H.S. Aud., 2350 E. Ridge Rd.

БАФФАЛО, Н. Й. — Середа, 19-го квітня, 7-ма веч.
McKinley H.S. Aud., 1500 Elmwood Avenue

ОШАВА, Онт. — Четвер, 20-го квітня, 7-ма веч.
St. George's Heritage Center, 38 Jackson Avenue

САДБУРИ, Онт. — П'ятниця, 21-го квітня, 7:00 веч.
United Steel Workers of America Aud., 92 Frood Rd.

ГАМИЛТОН, Онт. — Субота, 22-го квітня, 7:30 веч.
Delta Secondary School Aud., 1284 Maine St. E.

ТОРОНТО, Онт. — Неділя, 23-го квітня, 3-тя і 7-ма веч.
Convention Centre Theatre, 255 Front Street W.

КОМІСІЯ ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВА
Наукового Товариства ім. Шевченка, Української Вільної Академії Наук і Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ)

запрошують Членів й Українське Громадянство на

ДЕВ'ЯТУ РІЧНУ НАУКОВУ

Шевченкознавчу Конференцію

У 175-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

з такою програмою:

Привітання .... **Ярослав Падох**, президент НТШ
Відкриває і проводить .... **Юрій Шевельов**, Колюмбійський Університет
Шевченко і сучасна духовна ситуація .... **Микола Г. Жулинський**, заступник голови Інституту ім. Т. Шевченка Української Академії Наук у Києві
До ґенези одноіменних поетичних і мистецьких творів Шевченка: від тексту до образа чи навпаки .... **Іван Фізер**, Ратґерський Університет
Шевченко — пророк .... **Омелян Пріцак**, Український Науковий Інститут Гарвардського Університету

ПЕРЕРВА

Тарас Шевченко і Михайло Драгоманов у суспільно-політичному русі в Росії та на Україні — Раїса П. Іванченко, Київський Університет
Тарас Шевченко і слов'янофільство .... **Іван М. Дзюба**, літературний критик, і публіцист — Київ
До питання величі Шевченка: самозображення поета .... **Юрій Г. Грабович**, Український Науковий Інститут Гарвардського Університету
Закриття .... **Леонід Рудницький**, Лясаль Університет

* Кожна доповідь буде по 20 хвилин.

Конференція відбудеться

в суботу, 25-го березня 1989 р. о год. 2-ій по пол.
на Нюйоркському Університеті, у будинку Школи Права

(School of Law), Tishman Auditorium, при 40 Washington Square South, на розі вулиці Мек Дуґал і Четвертої Вест, (Mac Dougal and Fourth West St.)

Головний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу
і
Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
Метрополії Ню Йорку

запрошують Вас на

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

з нагоди

95-річчя Українського Народного Союзу

який відбудеться

в суботу, 1-го квітня 1989 р. Початок о год. 6-ій веч.
в Українському Народному Домі, 140 Друга Авеню, **Ню Йорк, Н. Й.**

— ЮВІЛЕЙНІ ПРОМОВИ І КОНЦЕРТОВА ПРОГРАМА —

Одяг вечірний — Даток $25.00

Зголошення з чеками виставленими на UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, просимо висилати до **20-го березня 1989 р.** на адресу
UNA DISTRICT COMMITTEE c/o SELF RELIANCE ASSOCIATION
98 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.
МАРІЇ МУДРИК

складаємо суму 50.00 долярів на ПЛАСТОВІ ВИДАННЯ.

Родині висловлюємо наші найщиріші співчуття.

Василь і Ліна КАМІНСЬКІ

Українська Вільна Академія Наук у США

з жалем повідомляє громадянство, що 8-го березня 1989 р. в Сіятлі, стейт Вашінґтон, на 91-му році життя помер

св. п.

Іван Васильович Світ

Дійсний Член УВАН, історик, економіст, журналіст, філателіст в міжнародньому маштабі, редактор тижневика „Манджурський Вісник" (1932-37), невтомний дослідник українських поселень на Далекому Сході, автор монументальної праці „Українсько-японські взаємини. 1903-1945".

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА УВАН

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ЗБРОЙНИХ сил почала переслухання в справі одобрення новоіменованого кандидати на пост секретаря Департаменту оборони конгресмена Ричарда Чейні, у вівторок, 14-го березня ц.р. Один із членів комісії сенатор-демократ з Колорадо Тим Вирт, заявив, що „чим скоріше полагодимо цю справу, тим краще". Загальні сподівання є, що одобрення цього номінати не натрапить на жадні перешкоди.

Олег Криса — в Чикаго

Олег Криса і Тетяна Чекіна виступають в Чикаго в Українському Інституті Модерного Мистецтва.

Світової слави скрипаль Олег Криса під час свого турне по Америці і Канаді загостив і до Чикаго зі своєю дружиною акомпаньяторкою Тетяною Чекіною. У п'ятницю, 17-го лютого ц.р., вони виступили з концертом в Українському Інституті Модерного Мистецтва. Заля була заповнена, публіка із захопленням і щирим подивом вітала мистця оплесками і гарячим „Браво!"

У програмі — твори Бетовена, Лятошинського, Шнітке і Брамса. Безперечно, сонати Бетовена і Брамса віддані маестром Крисою на найвищому рівні віртуозного виконання з повною контролею та відчуттям всіх музичних нюансів. Техніка і глибина музичного зрозуміння і відчуття композицій вирізняє маестра Крису як скрипаля найвищого рівня. Соната опус 19 (з 1926 року) Лятошинського увела слухача в модерний музичний світ тональности і атональности. Ця соната виповнена інтенсивними емотивними фразами. Композитор доконав музичну єдність і цілість уживаючи різні форми сучасних нових комбінацій тону. Соната Лятошинського складається з трьох чистин — теза (драматична поема), антитеза (ліричний вірш) і синтеза (епічна поема). Композиція наповнена різними мотивами акордів і ритму, які проявляють себе в повторяючій мелодії.

Альфред Шнітке — один з головних сучасних композиторів СССР. Він користується признанням музичних критиків світу. В Америці він викликав велике зацікавлення в музичних колах і в пресі. Композицію „А Паганіні", скрипкове сольо, написав він для маестра Криси. Ця композиція вимагає найбільших технічних вмілостей. Всі можливості звуку на інструменті є винайдені і досліджені. Тут і форма і есенція просліджує все, що надзвичайне, незручне, небуденне і таємниче. Вислідом музики Шнітке є звук-картина, котра полонить слухача.

Мистці приїхали заходами професора Вірка Балея з Невади, якому належиться також і признання за підготову і пресові матеріяли. Маестро Олег Криса виступав при супроводі піяністки Тетяни Чекіної, своєї довголітньої подруги життя і акомпаньяторки. Комунікація між ними відчувається в надзвичайно зіграній праці. І техніка, і відчуття піяністки є на рівні скрипаля і вони становлять справжню музичну дружину.

Олег Криса одержав цілу низку світових нагород. Він відбув концерти в більшості країн світу. Народився у Львові в 1942 році. Живе в Москві, де завідує катедрою у консерваторії Москви після Давида Ойстраха, свого легендарного професора. Ми в українських громадах Америки і Канади мали надзвичайну нагоду вітати маестра Олега Крису і його дружину у наших установах.

МФВ

Товариство „Волинь" у Вінніпезі вшанувало пам'ять земляків і прихильників

Коли приходить Новий рік, кожен з нас оглядається на рік минулий. Пригадує свої успіхи, невдачі і думає, що коли б йому довелося в такому стані знайтися ще, то він більше таких помилок не робив би. Це стосується як окремих людей, так і наших громад, організацій.

Мимоволі задумуємося, що зробили організовані волиняни у Вінніпезі. За всі минулі роки вони клали на полиці книгарень якусь нову книжку, свіжу працю. Що нам дали за рік минулий?

Насамперед візьмімо до рук нову книжку — спогади Г. Стецюка під назвою „Непоставлений пам'ятник". Це є спомини бойовика з партизанських дій Волині.

Другою цікавою книжкою, яку видав Інститут Дослідів Волині при співпраці Т-ва „Волинь", є „Літопис Волині", т. 15. Книжка ця має 239 стор., вона надрукована на гарному папері, всі її сторінки заповнені переважно волинською тематикою. Також видали 3-ій том „Етимологічно-семантичного словника української мови" Митрополита Іларіона, за редакцією і доповненням д-ра Ю. Мулика-Луцика. Це праця неоціненої вартости, це перший того роду словник в історії українського мовознавства.

Крім вищезгаданого, члени Т-ва „Волинь" минулого року відвідували по лікарнях хворих земляків, несучи для них потішаюче слово та моральну підтримку. Минулого року видали копію Чудотворної Ікони Почаївської Божої Матері і пропам'ятної марки з зображенням Волинської Божої Матері, присвячені 1000-літтю Хрищення України.

Також не забувають тих, що відійшли у вічність. 30-го жовтня 1988 року в соборі Св. Покрови по Службі Божій була відслужена Панахида за спокій душ земляків, що загинули на Волині та всіх волинян, які в минулих роках відійшли у вічність.

Панахиду при численній участі членів Інституту Дослідів Волині і Т-ва „Волинь" та їх друзів відслужив прот. Степан Семотюк, співав хор під керівництвом Орисі Мельник.

Присутній

Студії в Українському Вільному Університеті 1989 р.

Ректорат УВУ повідомляє, що в літніх місяцях 1989 року відбудуться такі виклади:

І. Семестральні виклади. Літній семестр філософічного факультету і факультету права і суспільно-економічних наук для завершення студій маґістерським або докторським дипломом починається 3-го липня і триває до 31-го серпня ц.р.

1. На філософічному факультеті передбачені такі групи: мовно-літературна; історично-географічна; філософія, психологія, педагогіка; соціологія і культура.

2. На факультеті права і суспільно-економічних наук є такі відділи: правничий; економічний; політичних наук.

Семестральна оплата 800 нім. марок. Під час семестру можна осягнути 9 до 12 кредитів. Студії в УВУ можна завершити, як вже сказано, маґістерським згл. докторським дипломом.

II. Інші програми.

1. Педагогічний інститут УВУ матиме курси для вчителів українських шкіл і виховників молодечих організацій — з узглядненням дидактики й методики викладання українознавчих предметів (1989 р. відбудеться „Сесія Б", тобто поглиблення знання викладаного предмету). Курси триватимуть від 10-го липня до 4-го серпня. Оплата курсів: 350 нім. марок.

Учасники цих курсів можуть здобути до 6 кредитів, які в міру потреби будуть зараховані в їхніх загальних студіях. Крім того отримують посвідки й транскрипти для інших університетів.

2. Курси українознавства для поширення й поглиблення знання про Україну в сучасному й минулому відбудуться від 17-го липня до 4-го серпня — три тижні. Оплата курсів 100 нім. марок. На ці курси можуть вступати не тільки студенти університетів, але й учні вищих кляс середніх шкіл. Після закінчення курсанти отримують посвідку УВУ.

3. Курс української мови відбудеться від 17-го липня до 4-го серпня. Він матиме 45 годин навчання і передбачений для тих, хто цілком не володіє або слабо володіє українською мовою. Оплата курсу 300 нім. марок.

4. Курси англійської мови (першого і другого ступеня) відбуваються протягом цілого року (двічі на тиждень — понеділок і четвер).

Студенти УВУ мають знижену ціну в гуртожитку „Рідної Школи" на кошти прожитку в Мюнхені. Приміщення і харчування виносить 180 нім. марок тижнево. Зголошення до гуртожитку мусять бути прислані до 31-го травня ц.р.,у випадку пізніших зголошень УВУ не відповідатиме за приміщення. Докладні відомості про УВУ і цьогорічні виклади подаємо у Програмі викладів УВУ. Хто хотів би отримати нашу програму або додаткові інформації, може звертатися на таку адресу: Ukrainiche Freie Universität, Pienzenauerstr. 15, D — 800 München 80. Tel.: (089)98-69-28.

Хто потребує допомогу на покриття коштів студій в УВУ може звернутися до Фундації УВУ в Ню Йорку:

Ukrainian Free University Foundation, Inc. Dr. Petro Goy, 203 Second Ave., New York, NY 10003, USA.

„Сядьмо і говорім про смерть королів"

У п'яту річницю смерти Б. Зорича

Св. п. Богдан Зорич

Так писав колись В. Шекспір, а А. Данте сказав, що найгарячіше місце в пеклі призначене для тих, що в моментах найтяжчої кризи заховуються невтрально („Моя хата скраю"). Очевидно, це місце не для таких, яким був Богдан Зорич і його ровесники. Вони посвятили свою молодість, своє здоров'я, своє життя, продовжуючи боротьбу за волю Батьківщини, як не в боях, то у підпіллі.

Найкращі роки Богдана Зорича пройшли у в'язницях Перемишля і Тарнова, де відсиджував п'ятирічний присуд за членство в Організації Українських Націоналістів і підпільну роботу. Після відбуття кари працював нелеґально як активний член ОУН, а леґально організовував по містах і селах Товариство „Просвіта". Одначе польський уряд пильно слідкував за його кожним кроком і дуже швидко Богдан Зорич опинився у польському концентраційному таборі в Березі Картузькій. Визволила його з нього (на кілька місяців!) війна 1939 року, але зараз після того знов йому довелося ховатися від арештів то совєтської, то німецької окупаційних влад. Велика ласка Божа, дослівно чудо, допомогли йому врятуватися від смертної камери тюрми ґестапо.

Він вийшов на волю знищений, але нескорений, з глибокою любов'ю до рідного краю, гордий з минулого і з невгасимою вірою в майбутнє. На жаль, його фізичні сили були підкошені, він залишився з хронічною недугою серця і леґенів, яка значно скоротила йому життя. Але смерть, як поет: придушує життя і цією самою альхемією його продовжує. Богдан Зорич жиє в усьому, що він робив, розпочав, творив, для чого зносив кари й невигоди. Він не промарнував ні дня, ні години, ні хвилини, ні нагоди. В скитальчому таборі в Форарльберґу проявив себе в культурно-освітній праці. Велику увагу присвятив хоровому мистецтву, бо з природи був виїнятково музикальний, мав дуже гарний голос і ідеальний слух.

Від 1948 р. в Канаді він дослівно „запряг" себе в організаційну роботу: як крайовий організаційний референт КУК (Вінніпеґ), відтак подібну функцію виконував для УНО Канади. Він нічого не тратив: ні слів, ні часу, ні думок, ні ідей, ні емоцій. Ніби спішився, щоб йому на все вистачило часу. В Торонто від 1951 р. включився в систему УНСоюзу, стаючи його членом, амбасадором, секретарем найбільшого канадського Відділу УНСоюзу в Торонто, директором Канадської Канцелярії, членом Головного Уряду, спочатку на пості головного радного, відтак став заступником, а накінець — почесним членом на все життя.

Головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис дуже влучно схарактеризував Богдана Зорича над його домовиною, називаючи його найбільшим і найбільш заслуженим союзовцем і громадським діячем на канадській землі.

Справді, він був керівником ситуацій, а не їхнім невільником. Він відійшов, залишив свій слід і багато дечого покращало, тому що він жив. Щоб хоч смолоскип його генерації перейшов до сучасних борців за волю! А що дальше станеться — залежить, що ми зробимо з тим, що ми одідичили від таких, як Богдан Зорич.

Після смерти Богдана Зорича УНСоюз установив для студентів університету стипендію ім. Богдана Зорича.

Віра Ке